

Гражданското общество е важен елемент в демократичното развитие. То предоставя на гражданите алтернативна възможност, различна от тази на политическите партии и лобита, за предаване на различни гледни точки и отчитане на разнообразни интереси в процеса на вземане на решения особено на местно ниво.

Неправителствените организации играят основна роля за участието в отвореното демократично общество, като ангажират голям брой хора. Техните представители могат да допринесат със знания и независима експертиза в процеса на вземане на решения. Поради това публичните власти успешно могат да се възползват от опита и компетентността на неправителствените организации при определянето и прилагането на своите политики.

Неправителствените организации се ползват с безпрецедентното доверие на своите членове и на обществото да изразяват техните безпокойства, да представляват общите им интереси и да обединяват хората около различни каузи, поради което имат значителен принос в изграждането на политиката. Организираните групи са предназначени да изразяват нуждите на своите членове и да подкрепят интересите на обществото като цяло, като по този начин играят ролята на ключово средство за участие и насърчаване на ангажираността на гражданите.

За да се гарантира включването без дискриминация на приноса на неправителствените организации в политическия процес на вземане на решения, е необходимо създаването на благоприятна среда, а именно:

- ✓ правова държава;
- ✓ подкрепа на основните демократични принципи;
- ✓ политическа воля;
- ✓ благоприятно законодателство;
- ✓ ясни и точни процедури;
- ✓ дългосрочна подкрепа и ресурси за устойчиво гражданско общество;
- ✓ споделени пространства за диалог и сътрудничество.

Тези условия позволяват конструктивно сътрудничество между НПО и публичните органи, изградено върху взаимно доверие и разбиране на демокрацията на участието.

Диалогът, който водим на местно равнище, е от особена важност, тъй като той касае пряко жизнената и работна ни среда, а в най-добрия случай местната власт е проводник на гражданския глас към изпълнителната и законодателната власт.

За воденето на диалог е най-важна комуникацията, която в една община е част от вътрешната политика на общинската администрация. Всеки гражданин посещава общината по местоживееене или друга община в определен момент. Тогава гражданинът осъществява контакт и комуникира със служителя на местната власт.

Управлението с открита и ясна комуникационна политика дава възможност на местната власт да създава по-добри политики, да спечели по-голямо доверие и легитимност. Засилването на комуникацията между местната власт и гражданите е пътят към ефективно, отговорно и успешно управление.

Диалогът е инициатива, която трябва да бъде двупосочна, предполагаща отвореност от двете страни, активна обмяна на позиции и изработване на общи позиции, документи,

предложения за промени в местното нормотворчество. Партньорството е действие на споделени отговорности на всеки етап от процеса на вземане на решения, касаещи развитието на община Стамболово – от определянето на дневния ред до решението и изпълнението на инициативите за политики, като задължително се включват представителите на граждани, техните структури и общинската администрация в различни съвместни органи за вземане на решения.

Участие на гражданското общество в местното самоуправление

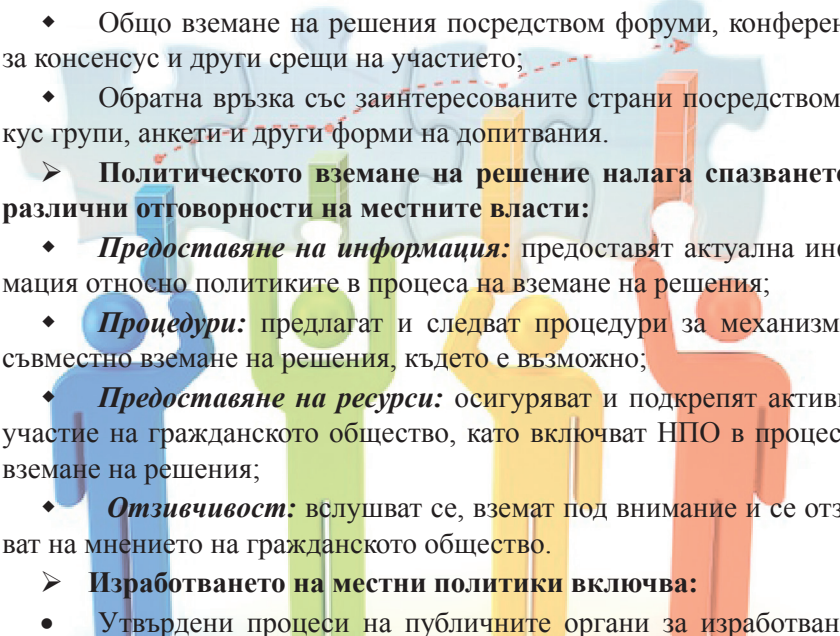
Участието на гражданското общество в местното самоуправление и добрият диалог между двете структури е явен знак за:

- ✓ ускоряване процеса на децентрализация;
- ✓ инициране на нормативни регламенти и промени, насочени към регламентиране на гражданското участие в изграждането и прилагането на местни политики;
- ✓ стимулиране на прозрачност, отговорност и откритост на управлението;
- ✓ насърчаване участието на групи в неравностойно положение в процеса на взимане на решения;
- ✓ повишаване на разбирането за правата и възможностите за участие на гражданите в управлението;
- ✓ засилване на капацитета на местните НПО и граждански групи за диалог и сътрудничество с местната власт;
- ✓ проучване и прилагане на добри практики от българския и международния опит;
- ✓ участие и привличане на средства от международни програми и фондове;
- ✓ прилагане на информационните и комуникационни технологии за въвличане на гражданите в управлението.

Партньорство и партньорски взаимоотношения между местните власти и НПО

- **Партньорството изисква:**

-
- ◆ Активното участие на НПО в изработването в местните политики;
  - ◆ Общо вземане на решения посредством форуми, конференции за консенсус и други срещи на участието;
  - ◆ Обратна връзка със заинтересованите страни посредством фокус групи, анкети и други форми на допитвания.
  - **Политическото вземане на решение налага спазването на различни отговорности на местните власти:**
    - ◆ **Предоставяне на информация:** предоставят актуална информация относно политиките в процеса на вземане на решения;
    - ◆ **Процедури:** предлагат и следват процедури за механизми за съвместно вземане на решения, където е възможно;
    - ◆ **Предоставяне на ресурси:** осигуряват и подкрепят активното участие на гражданското общество, като включват НПО в процеса на вземане на решения;
    - ◆ **Отзивчивост:** вслушват се, вземат под внимание и се отзовават на мнението на гражданското общество.
  - **Изработването на местни политики включва:**
    - Утвърдени процеси на публичните органи за изработване на местни политики;
      - Запознаване с мнението и оценките на НПО в области като откриване на проблемите, предлагане на решения и предоставяне на данни като интервюта или проучвания за ефективността на предпочитаните от тях решения;
      - Подпомагане на възможностите за консултация и използване на различните форми на диалог за включване на приноса на заинтересованите страни.
    - **Партньорски структури:**
      - ◆ Работна група/обществен съвет или комитет, образувани като постоянна или ad hoc експертна група, които да дават съвети и да изразяват предпочитания във връзка с политиките;
      - ◆ Обществен форум за решаване на местните проблеми и за определяне на политиките.

➤ **Принос на НПО:**

◆ **Застъпничество:** НПО гарантират, че нуждите и интересите на заинтересованите страни, засегнати от планираната политика, ще бъдат разгледани и обмислени;

◆ **Информация и осведомяване:** НПО осведомяват своите членове, потребителите и основните граждански групи относно процеса на изработване на политики;

◆ **Експертно мнение и консултации:** НПО анализират и проучват разглежданите проблеми или предлагат допълнителни приоритети, които да бъдат включени в първоначалния вариант на политиката;

◆ **Иновации:** НПО предлагат решения посредством нови подходи, практически отговори и конкретни модели, които са в интерес на определена гражданска група;

◆ **Предоставяне на услуги:** принос за изработване на политиката, за да се вземат под внимание нуждите на техните потребители и да се спазват необходимите условия;

◆ **Надзорни функции:** НПО следят внимателно процеса на изработване на политиките, за да са сигурни, че нуждите на заинтересованите страни се вземат предвид и че процесът е всеобхватен и прозрачен.

➤ **Отговорности на публичните органи в партньорския процес:**

◆ **Предоставяне на информация:** предоставят всеобхватна и навременна информация относно текущите процеси на консултация;

◆ **Процедури:** разработват и спазват минимални стандарти за консултация с ясни цели, правила за участие, срокове, контакти и др.;

◆ **Организиран консултативни срещи** със свободен достъп, включително като се канят всички потенциални заинтересовани страни;

◆ **Предоставяне на ресурси:** предоставят подходящи срокове и средства за консултации, за да се осигури участието на гражданското общество на различни нива;

◆ **Отзивчивост:** осигуряват активно участие на представители на съответните публични органи, изслушват, реагират и предоставят обратна връзка в процеса на консултация.

➤ **Полезни инструменти и механизми, обслужващи партньорството:**

◆ **Достъп до информация:** Осигуряване на открит и свободен достъп до документи за политиките, включително единен информационен източник за изработване на политики, като информацията е достъпна в различни формати, за да може да достигне до гражданите:

✦ Уебсайт с лесен достъп до ключови документи и съобщения за публични събития;

✦ Кампании и лобиране, за да се оформи политиката за изработване на политики посредством позиции, писма, манифести;

✦ Онлайн излъчване на изслушвания, заседания и дебати, така че гражданите да могат да гледат и да слушат в реално време;

✦ Проучване с цел принос към политиката на планиране.

◆ **Консултация и диалог:**

✦ Обществените обсъждания са едни от най-разпространените форми на диалог. Те предполагат изслушвания и съвещания с въпроси и отговори със заинтересованите

страни, за да се определят и разяснят интересите на различните групи, и да се съберат предложения в непосредствен контакт или онлайн;

✦ Експертни семинари и срещи, като експертите участват в специализирани изследвания или проучвания, които могат да се използват при изработването на политики;

✦ Комитети с участие на заинтересованите страни и консултативни органи, които обединяват или в които участват представители на НПО;

✦ Електронната консултация помага за реализация на правото на изказано мнение по един иновативен, бърз и удобен начин. Законът за достъп до обществена информация гарантира достъпа до вече взети и реализиращи се решения, докато електронната консултация е незаменим инструмент за предварително информиране на обществото за

планове и идеите на неговите представители и служители. Това става основно чрез провеждането на срещи и дискусии – мнение, информация, жалби, предложения и петиции, сдружаване. Проведените срещи и дискусии следва да подсилят и задължението на органите на местната власт съгласно чл. 110 от АПК, а именно да приемат и изслушват граждани и представители на организации в определени и предварително оповестени дни и часове;

✦ Проявите на открито са: събрание, манифестация и стачка. Конституцията гарантира правото на стачка на работниците и служителите за защита на техните колективни икономически и социални интереси, но тъй като всеки има право на труд – респективно на никого не може да се ограничи правото на стачка.

Хоризонтални инструменти и механизми за гражданско участие

Съществуват определени инструменти или механизми, които осигуряват хоризонтална подкрепа на участието през целия процес на вземане на решение.

1. Електронно участие

Електронните инструменти предлагат големи възможности за подобряване на демократичната практика и участие на организираното гражданско общество. Те биха могли да допринесат значително за увеличаване на прозрачността, отговорността и отзивчивостта на институциите, както и да насърчат по-голямото участие от страна на гражданите, да се увеличат техните правомощия и да се осигури всеобхватност на демократичния процес. За да се използва максимално потенциалът на електронните инструменти, те трябва да се интегрират от всички участници в процеса на вземане на решение, включително от публичните органи на всички нива и от организираното гражданско общество.

2. Изграждане на капацитет за участие

От голямо значение е различните НПО да развият капацитет и умения, за да могат активно да участват във формулирането на местната политика, осъществяването на проектите и предоставянето на услуги. Изграждането на капацитет може да включва участие в обученията за подобряване на разбирането за съответните роли на НПО и публичните органи в политическия процес, както и програми за обмен, чрез които да

се улесни разбирането на всяка от страните за реалностите на другата.

3. Структури за координация на взаимоотношенията между НПО и общината

За да се улеснят взаимоотношенията между НПО и публичните органи, много държави са създали органи за координиране. Сред тях най-важно е да се посочи определянето на служител за връзка с гражданското общество или специално сформиран координиращ орган като единствен събеседник, партньорски структури като комитети от множество заинтересовани страни, работни групи, експертни съвети и други консултативни органи (постоянни или ad hoc), както и съюзи/обединения на НПО, които обединяват ресурсите си и разработват съвместни позиции.

4. Рамкови документи за сътрудничество между НПО и общината

В някои български общини вече са разработени рамкови споразумения, в които се регламентират начинанията, ролите, отговорностите и процедурите за сътрудничество. Тези документи поставят ясна основа за сътрудничество и по този начин подпомагат продължаващия диалог и взаимното разбирателство между НПО и местната власт.

Сред тях са двустранни или многостранни споразумения с общината, стратегии за сътрудничество и официални програми за сътрудничество, приети от публичните органи, подписани партньорски споразумения за изпълнението на даден проект и др.

Организирането на партньорството между местните власти и НПО изисква влагане на голям обем човешки, финансови и времеви ресурси и от двете страни в диалога. За да не останат напразни положените усилия, е нужно разбиране и осмисляне на процеса на диалог, взаимно зачитане на интересите на страните и наличния потенциал, както и внимателна подготовка и организация на определени стъпки, които се прилагат при всяка партньорска инициатива. Най-разпространената форма на партньорство с гражданите е провеждането на обществено обсъждане/консултация. За да реализира общината едно подобно събитие, тя трябва да извърви поредица от стъпки, които да обезпечат успеха на неговата организация.

◆ **Подготвителни дейности**

Кметът определя **отговорници, които да обслужват** процесите на подготовка на различни инициативи, обслужващи диалога и партньорството с гражданите. Това са хората, които носят отговорността за подготовката и реализацията на предоставяне на предварителна информация, на организацията на обсъжданията и се грижат за изпълнението на събраните предложения и препоръки от страна на гражданите и техните организации.

Първото нещо, което те следва да направят, е да разработят **план за провеждането на конкретната обществена консултация/ обсъждане**. Планът съдържа информация за целта и темата, участниците, стъпките за провеждане, очакваните резултати, сроковете, отговорниците и бюджета.

◆ **Първа стъпка: Сформиране на екип**

Ефективното обществено обсъждане зависи изключително от екипа, който го организира. Той може да има следния състав:

✦ **Ръководител** – това е служителят, определен със заповед на кмета като отговорен за провеждане на консултациите по определена тема/ политика. Заедно с модератора и с други членове на екипа, той/тя изготвя дневния ред на обсъждането, набелязва заинтересованите страни и потенциалните участници; възлага разработването на материали, осигурява подходяща зала, разработва и следи за изпълнението на плана.

✦ **Директор на дирекция/отдел/експерт** – основен специалист, който ще отговаря за съдържанието на темата. Разработва материалите; участва в анализа и мотивирането на заинтересованите страни; подбира експерти за участие в обсъждането; дава информация на медиите. След приключването на обсъждането, той/тя обработва препоръките и дава обратна връзка/информация за изпълнението на решенията/ резултатите.

✦ **PR или говорител** – отговаря за разпространението на информация по темата на обсъждането и за резултатите от него. Кани медиите и следи за обективното отразяване на различните гледни точки; изпраща поканите и материалите; осъществява връзка с участниците; следи и дава информация за изпълнението на препоръките. Когато няма възможност за осигуряването на такъв човек, ролята му може да се изпъл-

---

нява от ръководителя и/или от експерта.

✦ **Модератор** – външен, неутрален човек, който не се свързва с конкретната тема и няма преки лични или професионални интереси от изхода на дискусиата. Той/тя взема активно участие в подготовката на дневния ред и поканите и в избора на залата. Води дискусиата, като следи за равнопоставеност сред участниците, спазване на правилата за работа и постигане на консенсус и конкретни препоръки, идеи и други резултати.

✦ **Протоколист** – трябва да изготви протокола от общественото обсъждане. Протоколът е документ, който впоследствие служи и като механизъм за обратна връзка – той съдържа основните предложения на гражданите и дава основание за проследяване на тяхното изпълнение. Необходимо е да се правят и снимки по време на събитието, които да се включат в протокола.

◆ **Втора стъпка: Анализ на заинтересованите страни и подбор на участниците**

Успешното обществено обсъждане отразява гледните точки на различните *заинтересовани страни*. Важно е да се включат и участници, които са извън структурите, пряко зависими от общината – представители на местен бизнес, туризъм, НПО и др. Така обсъждането придобива представителност и не поражда съмнения за защита или пренебрегване на интересите на някоя група. Това допринася за положителното му възприемане от страна на гражданите и стимулира участието в процеса.

Освен широк спектър от представители на различните обществени групи, от голяма важност е привличането за участие на **общински съветници**. По този начин те се чувстват съпричастни, участват в дискусиите заедно с останалите и се запознават с мнението и препоръките на гражданите. От друга страна, с тяхното участие обсъждането придобива по-голяма легитимност – те осъществяват връзката между него и общинския съвет и подпомагат изпълнението на препоръките.

Експертите от общинската администрация също са важен фактор в изработването и изпълнението на политиките и тяхното привличане е мотивиращо както за участниците, така и за самите тях. По този начин те излизат иззад „кулисите“ на общинските отдели и дирекции и заста-

---

ват лице в лице с гражданите, като имат възможност да отговорят на техните въпроси и да демонстрират компетентността си.

Медиите са гаранция за прозрачността на процеса и възможност за излизане на дискусиите извън рамките на залата. Те, както и участниците, следва да имат пълен достъп до всички материали по темата – обект на обсъждането.

Препоръчително е предварително да се изготви списък на потенциалните участници с готовност той да се обогати при стартирането на процеса. Броят на участниците в едно обществено обсъждане може да варира в съответствие с темата от 10 до около 70 души.

При идентифициране на заинтересованите страни трябва да се търсят отговори на следните въпроси:

- ✓ Кой са потенциалните облагодетелствани страни?
- ✓ Кой може да претърпи неблагоприятни последици?
- ✓ Кой може да повлияе негативно, така че осъществяването на планираните действия да се проточи или възпрепятства?
- ✓ Кой работи в същата сфера и притежава експертиза, знания и опит?
- ✓ Кой има капацитет и възможности да подкрепи планираните дейности?

♦ **Трета стъпка: Изготвяне на материали, структура, дневен ред и покани за участниците**

За да бъдат участниците мотивирани и, в същото време, да могат да дават адекватни предложения, те трябва да са добре запознати с темата/обекта на дискусия. Ролята на информационните материали е ключова за постигане на добри резултати и удовлетвореност, затова те трябва да бъдат в **разбираем и достъпен формат и език**. Освен това, важно е материалите да съдържат информация за началото и края на процеса, възможностите за включване и какво се случва с предложенията. Тук, наред с експертите, важна роля има ПР – отговорникът, който да „прочете” и „преведе” материалите на езика на гражданите – неспециалисти.

✦ **Формат и дневен ред на обсъждането**

Структурата на едно събитие – форматът и дневният ред, до голяма

степен определят резултатите, които може да се постигнат. Затова в тази стъпка ролята на опитния модератор е важна. Заедно с ръководителя на екипа и експерта, той/тя следва да предложи най-подходящия формат с оглед темата, обхвата и вида на участниците и очакваните резултати. Съществуват няколко подхода, които са доказали своята ефективност в провеждането на местни и национални обществени обсъждания по различни теми. Те трябва да подпомагат процеса на **търсене на съвместни решения чрез равнопоставена дискусия и постигане на консенсус между различните заинтересовани страни.**

✦ **Покана**

Изработва се покана от името на кмета/заместник-кмета и се разпраща от ръководителя на екипа и/или ПР-а. Списъкът на поканените следва да съдържа представители на всички набелязани заинтересовани страни. В допълнение, публикувайте онлайн поканата и дневния ред: използвайте всяка възможност да обявите, че всеки може да участва – не бива някой, който е бил пропуснат, да се почувства засегнат. Колкото по-широк и по-разнообразен е кръгът на участниците, толкова по-благосклонно е общественото мнение. Поканата съдържа информация за предмета, мястото, датата и часът на срещата, координати за връзка и линк към материалите по темата. Добре е да се отбележи (и да се спази) и крайният час.

◆ **Четвърта стъпка: Подбор на зала, ден и час за събитието**

Изборът на зала, ден и час на събитието в практиката се случва успоредно с избора на формат на събитието – стъпка трета, тъй като двете са пряко свързани, както и с оглед посочването на дата, час и място на събитието в поканата.

Залата трябва да е достатъчно голяма, за да побере определения брой участници с възможност за подреждане на масите в широк полукръг. Тя трябва да е светла, просторна, на достъпно място. Желателно е да има озвучаване, отопление (през зимата), флипчарт и техника за презентации. Модераторът трябва да прецени обстановката с нейните предимства и недостатъци. Не се препоръчват зали тип класна стая или кинозалон. Добре е всички участници, включително експерти, кмет и общински съветници да бъдат разположени на едно ниво, без катедра или подиум. Това създава усещане за равнопоставеност и взаимно уважение и предразполага участниците към положителен, насочен към консенсус диалог.

Датата и часът следва да са съобразени с възможностите и предпочитанията на потенциалните участници. Трябва да се избягват празнични и почивни дни, дните преди и по време на избори, а часът трябва да е в края или извън работното време, за да могат да се включат максимален брой представители на заинтересованите страни.

♦ Пета стъпка: Провеждане на обсъждането

Добрата подготовка – планиране, структуриране, разпределение на ролите и подготовка на материалите, формират почти 80% от успеха на общественото обсъждане.

Подготовката е важна част от процеса и трябва да бъде реализирана много прецизно. Не по-маловажно обаче е самото провеждане на общественото обсъждане. Ключовата роля при провеждането на събитието е тази на модератора, който има следните задачи:

- ✓ Да води срещата;
- ✓ Да избира методите за дискусия;
- ✓ Да направлява дискусиите и да избягва конфликтните ситуации;
- ✓ Да мотивира участниците да са активни;
- ✓ Да създава творческа атмосфера в самите групи;
- ✓ Да води обсъжданията в посока постигане на съгласие и конкретни решения.

Основната работа на модератора е да направлява дискусията така, че да се постигне целта на обсъждането. Добрият модератор притежава

разнообразни знания, умения и техники, които му позволяват да управлява процеса плавно, да насочва участниците към вземане на ефективни решения; да стимулира, да мотивира и интригува участниците и да ги кара да разсъждават критично и градивно. Важно е това да бъде външна, независима фигура, която да създава усещането за обективност и да дава възможност всички гледни точки да бъдат споделени и обсъдени.

Ролята на протоколиста също е важна: протокол освен по традиционния начин може да се води и чрез записки директно на флипчарта (като се записват всички предложения на участниците), чрез аудио и видеозапис, както и с по-модерни средства – графичен протокол, и др.

♦ **Шеста стъпка: Обратна връзка**

Добре проведеното обществено обсъждане само по себе си е само част от процеса на консултиране с гражданите. Последиците от него и действията на общината са още по-важни. Затова е важно:

- ✦ *да се изготви обобщена справка на постъпилите предложения;*
- ✦ *да се направи анализ на резултатите от процеса на обществено консултиране, в който се описват осъществените дейности и форми на консултиране, участниците, споделените мнения, предложения и коментари, приетите и отхвърлени предложения с конкретните аргументи за това;*

- ✦ *протоколът, резултатите от обсъждането, обобщената справка, както и допълнителна информация, проследяваща развитието на ситуацията след приключване на консултацията, да се публикуват на сайта на общината.*

От началото до края на процеса е важно да се демонстрира прозрачност и отвореност на процеса. За целта може да се направи предварителна пресконференция или среща с журналистите – според обхвата на темата. Освен това могат да се разлепят афиши и обяви, които да привлекат вниманието и да подпомогнат разгласяването на събитието. На афишите/обявите се посочва датата, мястото и часът на обсъждането, както и конкретната тема.

Материалите по темата са един от най-важните елементи за успеха на дискусиата. Подробното и ясно представяне на всякакъв вид ин-

---

формация, анализи, снимки, скици и графики във връзка с обсъжданата тема дава възможност на участниците да се включват информирано и компетентно да дават адекватни предложения. С количеството информация, обаче, не бива да се прекалява. Тя трябва да е достатъчно, за да има интерес и разбиране от страна на участниците, но не прекалено детайлна и експертна, така че да не ги отблъсне.

Форми на обществените обсъждания са следните:

- ♦ **Фокус-група:** този подход се използва на ранен етап в процеса на консултиране с цел събиране на информация и разглеждане на определен проблем/тема в дълбочина на база мненията на гражданите. Участници са от 8 до 12 представители на общността, които имат връзка с обсъжданата тема. Съставът на групата трябва да дава възможност за изразяване на различни гледни точки. Провежда се еднократно в продължение на няколко часа, като предварително се разработва въпросник, по който протича обсъждането. В резултат на фокус-групата може да се очаква: събрана информация, виждания и предложения по конкретна тема/сфера на развитие, SWOT анализ или оценка на политиките. Води се протокол и участниците се информират какво ще се случи с техните отговори/предложения. Възможно е в процеса на обсъждане на особено важна тема да се проведат повече от една фокус-групи с различни групи участници или по различни аспекти от темата, за да се направи по-задълбочен анализ. Резултатите от фокус-групата може да се ползват по-нататък, като база за едно по-широко обществено обсъждане.

♦ **Кръглата маса** е открита официална дискусия по обществена тема, целяща вземане на решения по важен за обществеността въпрос. Очакваните резултати са изразени мнения и различни гледни точки с цел одобрение на обсъждания документ. Често това е меморандум, решение за съвместни действия, план за работа и др. Провежда се еднократно в продължение на няколко часа. Поканват се представители на заинтересованите страни, като към поканата се прилага програма и предварително разработен текст на документа. Водещ е професионален модератор, който осигурява равнопоставеност на участниците. Води се протокол, който е публичен и общодостъпен. Предвиждат се срокове и стъпки за наблюдение на изпълнението на решенията.

♦ **Общественият форум** е цикъл от структурирани обществени дискусии (форум-сесии) между равнопоставени участници, които са разпределени по работни маси според своята професионална или социална принадлежност (администрация, бизнес, култура, образование, млади хора, малки населени места и др.). Освен това форматът позволява присъствието на гости, наблюдатели на процеса и представители на медиите. Дискусията се води от професионален модератор, а организацията се осъществява от екип/работна група. По време на обществените консултации, които представляват инструмент за модерни и отворени политики на всяка форум-сесия, се води протокол, който е на разположение на всички, които проявяват интерес. Характерна за форума е работата между сесиите по конкретни проблеми или теми. Най-важните резултати от един форум са предложения/идеи за проекти и препоръки към отговорните институции, от които се очаква да информират форума относно тяхното изпълнение (или неизпълнение). Форумът е подходящ формат за обсъждане на общинския бюджет, като сесиите могат да бъдат повече от една и да следват тематично: приходи, разходи, инвестиционна програма на общината и накрая – цялостния бюджет.

Използването на потенциала на обществените обсъждания, както и на различните форми на допитване като социологически проучвания, анкети и интервюта, прави така, че процесът на консултиране да бъде в най-голяма степен инструмент за постигане на по-устойчиви решения, съответстващи на реалните нужди и възможности за развитие и ангажиращи широк кръг от засегнатите страни с тяхното изпълнение.